

Наука в Україні та зарубіжних країнах :

анотований бібліографічний список

2025. – Вип. 7/8. – 8 с.

<http://nplu.org/article.php?id=423&subject=3>

1. **Антонюк О. Науковий «Рамштайн» для України: як міжнародна коаліція допомагає відновлювати науку** [Електронний 6 серп. – Електрон. дані. *Йдеться про обговорення на Ukraine Recovery Conference в Римі ролі науки в процесі відновлення України після війни. Підкреслено важливість політичного визнання та системної підтримки української науки, зокрема через створення міжнародної коаліції та меморандуму про співпрацю. Проаналізовано нинішні проблеми – втрату дослідників, руйнування інфраструктури та необхідність цілеспрямованої допомоги. Також розглянуто шляхи покращання фінансування, інтеграції у глобальні ланцюги створення доданої вартості та формування культури взаємодії між наукою та бізнесом. Наголошено, що реальні зміни можливі лише за умов системних зусиль, державної підтримки та міжнародної співпраці.* Текст: <https://zn.ua/ukr/UKRAINE/naukovij-ramshtajn-dlja-ukrajini-jak-mizhnarodna-koalitsija-dopomahaje-vidnovljuvati-nauku.html>

2. **Горностай Н. І. Міжнародний досвід політики фінансової підтримки наукових видань** [Електронний ресурс] / Н. І. Горностай, О. Є. Михальченкова // Наука, технології, інновації. – 2025. – № 2 (34). – С. 32-40. *Проаналізовано міжнародний досвід фінансової підтримки наукових видань, що індексуються в провідних міжнародних наукометричних базах даних і системах цитування, а саме — «Web of Science» та «Scopus». Представлено багаторівнену та різнопланову модель підтримки, що поєднує пряме фінансування, грантові програми, підтримку університетів і наукових установ, а*

також розвиток інфраструктури відкритого доступу. Описано ініціативу «Plan S», що формує нові принципи відкритого доступу до наукових публікацій і передбачає обов'язкове фінансування публікаційних витрат з боку донорських структур. Вказано, що фінансова підтримка в Європі часто супроводжується вимогами щодо академічної доброчесності, прозорості редакційних процесів і відкритого доступу до публікацій, що не лише забезпечує стабільність функціонування видань, а й підвищує їхню видимість, доступність та рівень цитування. Зазначено, що європейський досвід може бути цінним орієнтиром для України під час розроблення ефективної державної політики фінансової підтримки наукових видань. Це допоможе підвищити їхню конкурентоспроможність на міжнародній арені та сприятиме подальшій інтеграції української науки у світовий науковий простір.

Текст : https://nti.ukrintei.ua/?page_id=6381

3. **Зиму́ха Є. Наукова діяльність юристів у контексті публікаційної політики Scopus: сучасні виклики та перспективи** [Електронний ресурс] / Єгор Зимуха // Юрид. газ. – 2025. – 13 серп. – Електрон. дані. Зазначено, що «Scopus» є однією з провідних наукометричних платформ, яка охоплює понад 80 млн публікацій і надає доступ до бібліометричних показників (таких як h-індекс, кількість цитувань, імпакт-фактор видання тощо). Публікації у виданнях, індексованих у «Scopus», є насамперед інструментом професійного розвитку юристів, оскільки забезпечує міжнародну видимість їхніх досліджень, сприяють академічному визнанню та відкривають доступ до участі в міжнародних наукових проєктах. Активність у «Scopus» підвищує шанси на професійну співпрацю з іноземними колегами, залучення до грантових програм та участь у міждисциплінарних дослідженнях. Для науковців-правників це також є показником якості

дослідницької роботи, що враховується при здобутті наукових ступенів, а також при формуванні позитивного іміджу української правової науки у глобальному академічному середовищі. Текст: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/naukova-diynalist-yuristiv-u-konteksti-publikaciynoyi-politiki-scopus-suchasni-vikliki-ta-perspektiv.html>

4. Зозуля М. Початкова освіта Німеччини та Франції у вітчизняному науковому дискурсі [Електронний ресурс] / М. Зозуля // Освіта і наука. – 2025. – № 1 (38). – С. 90-100. *Здійснено аналіз стану дослідженості питання початкової освіти Німеччини та Франції у вітчизняному науковому дискурсі. Наукові дослідження класифіковано за напрямками: порівняльно-педагогічні студії про освіту Німеччини та Франції (загальні питання розвитку освітніх систем, структура системи освіти тощо); регіональні студії (наукові праці з розвитку освіти в окремій державі); тенденції сучасної початкової освіти в Німеччині та Франції.* Текст : <https://msu.edu.ua/educationandscience/uk/2025/07/22/1382025/>

5. Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії : зб. матеріалів VI Всеукр. відкритого наук.-практ. онлайн-форуму, (Київ, 12 листоп. 2024 р.) / М-во освіти і науки України, НАН України, НАПН України, Нац. центр "МАН України" [та ін. ; за заг. ред. І. М. Савченко, В. В. Ємець]. — Київ : Нац. центр "Мала академія наук України", 2025. — 529 с. **Шифр зберігання у бібліотеці: А839842** *Зі змісту: Використання інформаційних ресурсів STEM-центру в науково-освітньому просторі / К. Г. Постова. – С. 174-176; Наукова освіта як фундамент інноваційного розвитку / В. А. Іванюк., О. А. Смально. – С. 291-293; Впровадження наукової освіти в український освітній простір: ризики та перспективи / А. Б. Кочарян. – С. 294-296; Модель*

індивідуальної освітньої траєкторії здобувача в освітньо-науково-виробничому кластері / І. С. Голіяд. – С. 405-407. Текст:
<https://www.snman.science/index.php/itme/issue/view/22/19>

6. Кадук А. До початку кліматичної катастрофи на Землі залишилося 3 роки, попереджають учені [Електронний ресурс] / Андрій Кадук // Focus.ua : [вебсайт]. – 2025. – 20 лип. — Електрон. дані. Як повідомило видання «Live Science», міжнародна група кліматологів опублікувала дослідження в журналі «Earth System Science Data», в якому вони попередили про велику небезпеку для нашої планети і людства. Згідно з дослідженням, із нинішніми темпами викиду вуглекислого газу в атмосферу вже через три роки буде перевищено межу підвищення глобальної температури на Землі до рівня 1,5 градуса Цельсія. Якщо цю межу буде подолано, то планеті загрожує кліматична катастрофа. Це може призвести до зміни всіх екосистем, а також до підвищення глобального рівня моря, що загрожує затопленням багатьох територій суші. Вчені закликають терміново скоротити викиди вуглекислого газу і поліпшити технології зберігання вуглецю, щоб уникнути катастрофи. Текст:
<https://focus.ua/uk/technologies/715310-do-pochatku-klimatichnoji-katastrofi-na-zemli-zalishilosya-3-roki-poperedzhayut-ucheni>

7. Леврінц М. Європейські практики оцінювання результативності науково-дослідницької діяльності [Електронний ресурс] / М. Леврінц, Р. Жиленко, М. Глебена // Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія : Педагогіка. Соц. робота. – 2025. – № 1 (56). – С. 106-109. Розглянуто практику оцінювання результативності досліджень та науково-дослідницьку діяльність вчених у Великій Британії, Швеції, Норвегії, Нідерландах. Проаналізовано Сан-Франциську декларацію про оцінювання наукових досліджень і Лейденський

маніфест щодо наукометрії. Встановлено, що всебічна оцінка якості наукових досліджень є ефективною за умови використання змішаного формату, що передбачає урахування як наукометричних показників, так і експертної думки. Текст : <http://visnyk-ped.uzhnu.edu.ua/article/view/330046>

8. **Лиса А. У Римі запустили коаліцію на підтримку науки в Україні** [Електронний ресурс] / А. Лиса // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2025. – 11 лип. – Електрон. дані. Наведено інформацію пресслужби Міністерства освіти та науки України (МОН) про створення Міжнародної коаліції з підтримки науки, досліджень та інновацій в Україні, про що офіційно оголосили під час Конференції з відновлення України-2025 у Римі. За словами очільника МОН Оксена Лісового, це не тимчасова ініціатива, а стратегічний курс, щоб зробити українську науку системною, відкритою та невіддільною частиною Європейського дослідницького простору. Вказано, що ініціатива є результатом спільних зусиль МОН України, Міністерства університетів і досліджень Італії, Європейської комісії (ЕК) та ЮНЕСКО. До коаліції також приєдналися Австрія, Велика Британія, Данія, Іспанія, Німеччина, Польща, Португалія, Словацька Республіка, Швеція, Хорватія та ПРООН. Її метою є реагування як на нагальні потреби, так і на довгострокові виклики науково-інноваційної системи України. Мова про сприяння реконструкції та модернізації дослідницької інфраструктури, підтримку українських науковців, визнання центральної ролі науки у відновленні держави тощо. Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4798111-u-rymi-zapustyly-koalitsiui-na-pidtrymku-nauky-v-ukraini>

9. **Мамченко Н. Санкції за плагіат та ChatGPT – Верховна Рада розгляне законопроект про академічну доброчесність** [Електронний ресурс] / Наталя Мамченко // Суд.-юрид. газ. – 2025. – 23 черв. —

Електрон. дані. Йдеться про рішення Комітету Верховної Ради України (ВР України) рекомендувати прийняти в другому читанні та в цілому законопроект № 10392 "Про академічну доброчесність", мета якого, як зазначили в Комітеті, є "зростання культури академічної доброчесності в усіх закладах освіти і наукових установах, утвердження цінностей академічної доброчесності як в академічному середовищі, так і в суспільстві загалом". Зазначено, що законопроект, у прийнятій 06.06.2024 за основу редакції, передбачає відповідальність за написання наукових робіт за допомогою штучного інтелекту (ШІ) і плагіат у науковій діяльності. Зокрема тим особам, які мали плагіат в своїх роботах, можуть запропонувати добровільно відмовитися від присудженого наукового ступеня чи вченого звання. У законопроекті також окреслено види порушень академічної доброчесності й заходи реагування на порушення академічної доброчесності та вказано, що до академічної відповідальності може бути притягнута особа, яка на час вчинення нею порушення академічної доброчесності досягла 14-річного віку. Текст: <https://sud.ua/uk/news/publication/334160-sanktsii-za-plagiat-i-chatgpt-verkhovnaya-rada-rassmotrit-zakonoproekt-ob-akademicheskoy-dobrosovestnosti>

10. Новицька Т. Відкриті освітньо-наукові інформаційні системи як засіб моніторингу вебсайту наукової установи [Електронний ресурс] / Т. Новицька, С. Іванова, А. Кільченко // Освіта. Інноватика. Практика. – Т. 13, № 5. – С. 27-35. Здійснено процес добору освітньо-наукових інформаційних систем відкритого доступу, виокремлено їхні основні наукометричні показники щодо проведення моніторингу наукової установи на прикладі Інституту цифровізації освіти Національної академії педагогічних наук України (НАПН України) з використанням відкритих освітньо-наукових інформаційних

систем: вітчизняної наукометричної бази «Бібліометрика української науки», міжнародного сервісу «Scilit», електронної соціальної мережі «LinkedIn» та популярного відеохостингу «YouTube». Здійснений моніторинг засвідчив, що комплексне застосування обраних вебсистем забезпечує отримання різних ключових показників, таких як: кількість і типи публікацій, кількість цитувань, індекс Гірша (h-index) у системах «Google Scholar», «Scopus і WoS», ранжування наукових установ та авторів, а також статистичні дані щодо кількості користувачів і переглядів сторінок вебресурсів наукових установ, що може бути рекомендовано для моніторингу вебресурсів вітчизняних наукових установ з метою відстеження показників впливовості і цитованості наукової продукції, а також для формування позитивного іміджу освітніх організацій. Акцентовано на важливості розвитку цифрової компетентності наукових працівників для продуктивної діяльності наукових установ, на створенні сучасних навчальних програм та аналізі міжнародного досвіду в цій сфері.

Текст : [https://oip-](https://oip-journal.org/index.php/oip/article/view/560)

[journal.org/index.php/oip/article/view/560](https://oip-journal.org/index.php/oip/article/view/560)

11. **Про проведення виборів академіків-секретарів відділень НАН України** [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2025. – 24 лип. [№ 396]. – Електрон. дані. Зазначено, що Національна академія наук України (НАН України) відповідно до ч. 12 ст. 17 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» та п. 7.7 свого Статуту повідомили про проведення виборів академіків-секретарів відділень НАН України. Зауважено, що право висунення кандидатури академіка-секретаря відділення належить вченим радам наукових установ, дійсним членам (академікам) та членам-кореспондентам НАН України, які належать до відповідного відділення. Академіком-секретарем відділення НАН України може бути обрана особа, яка

є дійсним членом (академіком) або членом-кореспондентом НАН України. Текст: <https://www.golos.com.ua/article/385408>

12. **Шевченко А. Україна на роздоріжжі: як не втратити шанс** стати частиною європейського наукового простору [Електронний ресурс] / Андрій Шевченко // Дзеркало тижня. – 2025. – 2 серп. – Електрон. дані. *Проаналізовано нову стратегію розвитку Європейського дослідницького простору (ERA) на 2025 – 2027 роки, яку ухвалив Європейський Союз, і її потенційний вплив на Україну. Розглянуто виклики та перспективи інтеграції України до ERA в умовах нової геополітичної та технологічної реальності. Зосереджено увагу на таких ключових напрямках, як відкрита наука, розвиток дослідницької інфраструктури, підвищення якості досліджень у вищій освіті та формування інноваційної системи на основі знань. Акцентовано на проблемах недостатньої участі України в управлінських органах ERA, слабкій інституційній координації, нестачі фінансування, відсутності стратегічного планування та потребі у кваліфікованих фахівцях. Наголошено на важливості термінових реформ, аби до 2027 р. Україна не залишилася поза межами європейської науково-інноваційної інтеграції.* Текст: <https://zn.ua/ukr/EDUCATION/ukrajina-na-rozdorizhzi-jak-ne-vtratiti-shansu-stati-chastinoju-jevropejskoho-naukovoho-prostoru.html>

**Підготовлено Відділом інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого**

Відповідальний за випуск Н. Я. Зайченко

20 серпня 2025 р.